

Antik - görög-római - bölcsességek, aforizmák:

1. Tanítás közben az ember maga is tanul. (Seneca)
2. Vigyázzunk, nehogy nagyobb legyen a büntetés mint a bűn. (Cicero)
3. Jobb későn mint soha. (Livius)
4. Okos tanács nélkül az erő lerogy. (Horatius)
5. Göggel teli ajkon a nagy szavak nagy romlásra vezetnek, s józanná nem tesz csak a vénség. (Szophoklész)
6. Sohasem csal Ámor hálójába olyant, aki nem kíván maga is belehullni (Plautus)
7. Nemességet nem ad a kincs. (Horatius)
8. Óh emberek, kik mindent tudtok céltalan, százféle mesterséget mért tanultatok, és minden eszközt fel, miért találtatok, ha azt az egyet el nem éritek soha, hogy észhez térítsétek azt, ki esztelen. (Euripidész)
9. Nem csak testünket kell istápolnunk, hanem elménket és lelkünket még sokkal inkább, mert az ész fénye is, mint a lámpás, ha olajat belé nem csepegtetünk, kialszik öregkorban. (Cicero)
10. Ha az elmét hatni hagyjuk, erős; de ha indulat foglalta el, akkor az parancsol és el van némítva az elme. (Sallustius)
11. Tanácsot adni könnyebb, mint kint hordani. (Euripidész)
12. Semmi sem szeretetreméltóbb mint az erény. (Cicero)
13. A gyávaság senkit sem tett hallhatatlanná. (Sallustius)
14. Adj tüzedből lángot annak, aki kér (...) lásd el jó tanáccsal, aki arra vár. (Cicero)
15. Ha egyszerűségre szoktattad a tested, ne hencegj vele, s ha vizet iszol, ne mondd el minden alkalommal, hogy te csak vizet iszol. Ha edzeni akarod magad a küzdelmekre, magadban csináld, ne a kívülállók előtt. (Epiktétosz)
16. Gyorsan mosakszik valaki? Ne mondd rá, hogy rosszul, hanem csak azt, hogy gyorsan. Ha valaki sok bort iszik, ne mondd, hogy rosszul cselekszik, hanem csak azt, hogy sokat iszik. Mielőtt a szándékát megvizsgálod, honnan tudnád, hogy helytelenül cselekszik-e? Így nem fog veled előfordulni, hogy más lesz, amiről kézzelfogható észrevételeid származnak, és más, amit helyeselsz. (Epiktétosz)
17. Nincs törvény, mely mindenkinek elég kényelmes volna. (Livius)
18. Meg ne előzze sosem nyelved a gondolatot. (Erasmus)

19. Jobb a tisztességes halál, mint a becsületlen élet. (Tacitus)
20. Mély, és legszentebb figyelemmel nézd a gyerekkort. (Iuvenalis)
21. Életünk egy perc - mire jó a hajszá? (Horatius)
22. Az önmérséklet megedzi az embert. (Seneca)
23. Barátainktól csak becsületes dolgokat kérjünk. (Cicero)
24. A jövő nincs teljesen hatalmunkban, viszont nem áll teljességgel hatalmunkon kívül. (Epikurosz)
25. Nem csak a szerencse vak, de többnyire azokat is elvakítja, akiket kegyeibe fogad. (Cicero)
26. A barátsággal sosem szabad betelni; minél régebbi, annál édesebb, miként a borból is az, amelyik kiállta az idő múlását. (Cicero)
27. Minden jó ember szívében megtelepszik Isten. (Seneca)
28. Mint a vasat a rozsdá, úgy emészti az irigységet saját lelke. (Antiszthenész)
29. A vagyonsszerzés mértéke mindenkinek a saját testének a szükségletei, úgy ahogy a cipő mértéke a láb. Ha megmaradsz e mellett, akkor megtartod a helyes mértéket; de ha túllépsz rajta, akkor szükségszerűen lecsúszol a lejtőn. (Epiktétosz)
30. Ha olyan szerepet vállalsz, amely az erődöt túlhaladja, akkor egyrészt ebben is kudarcot vallasz, másrészt pedig azt is elszalasztod, amelyet képes lettél volna betölteni. (Epiktétosz)
31. Sok véka sót kell együtt megenni ahhoz, hogy a barátság betöltsen hivatását. (Cicero)
32. Gyakran a nyelvbotlás mondja ki azt ami igaz. (Erasmus)
33. A vizsgálódás nélküli élet, nem embernek való élet. (Platón)
34. Nincs annál nagyobb szégyen, mint korábbi meghitt barátunkkal háborúskodni. (Cicero)
35. A lélekben nem marad meg semmi beléerőszakolt ismeret. (Platón)
36. Sehol sincs az, aki mindenütt óhajt lenni. (Seneca)
37. Az élet rövid, a művészet hosszú. (Hippokratész)
38. Az igaz barát olyan, mintha második énünk volna. (Cicero)
39. Az idő, mondják nagy tanítómester. Csak az a baj, hogy megöli tanítványait. (Berlioz)

40. Létünk és művünk a halálé. (Horatius)
41. Az igazságnak napfény kell, a tolvajoknak éj. (Euripidész)
42. Mit nevensz? A mese rólad szól, csak a név más. (Horatius)
43. Ó, a hízelgéstől, bárki vagy is, menekülj! (Propertius)
44. A szerencse üvegből van, mikor legszebben ragyog, akkor törik el. (Publilius Syrus)
45. Megkettőzi vétkét az, aki bűnét nem szégyelli. (Publilius Syrus)
46. Az igazi fájdalmat is enyhíti az idő. (Quintilianus)
47. A nélkülözőknek sok hiányzik, a kapzsiknak minden. (Publilius Syrus)
48. Nem a test, hanem a lélek köt tartós házasságot. (Publilius Syrus)
49. Aki a rászorulóknak hamar ad, adománya kétszeres. (Publilius Syrus)
50. Ámde a megtartás nehezebb a ráakadásnál; ez csak véletlen műve, az, észt követel. (Ovidius)
51. A szerencsétlenség orvossága a nyugodt lélek. (Publilius Syrus)
52. Szabad az ellenségtől is tanulni! (Ovidiusz)
53. Szükségben mutatkozik meg az igaz barát. (Petronius)
54. Arra kell törekednünk, hogy semmi se érjen minket váratlanul. (Seneca)
55. Játék közben az erkölcsök őszintébben nyilatkoznak meg. (Quintilianus)
56. Hatékonyabb a szellem, mint a nyers erő. (Phaedrus)
57. Éppen nem nagy dolog elkezdni a jót. Azt be is fejezni, egyedül ez teszi az embert tökéletessé. (Ágoston)
58. Nincs olyan szerény boldogság, amely kikerülné a rosszindulat fogait. (Phaedrus)
59. Gazdag hatalmasok szövetezése igazságosság nélkül mi más, mint nagy rablóbanda. (Ágoston)
60. Sohase mondd rá semmire, hogy "elvesztettem", hanem csak azt, hogy "visszaadtam". Meghalt a gyermeked? Visszaadtad. Elhunyt a feleséged? Visszaadtad. Elvették a birtokod? Visszaadtad azt is. Azt mondod, hogy gazfickó vette el? Mi közöd hozzá, hogy ki által vette

vissza az, aki neked adta? Ameddig adja, addig is úgy tekintsd, mint a másét: úgy, mint az utasok a fogadót. (Epiktétosz)

61. A betegség csak a testet bénítja meg, a szabad elhatározást nem, ha az maga nem akarja. A sántaság is csak a lábat akadályozza, de a szabad elhatározást nem. Ezt mondd mindennel kapcsolatban, ami eléd kerül: rájössz, hogy minden csak más valamit akadályozhat, téged nem. (Epiktétosz)

62. Egyáltalán ne vitatkozz többé arról, hogy milyennek kell lennie a jó embernek, hanem légy olyan. (Marcus Aurelius)

63. Az igazság beszéde egyszerű. (Seneca)

64. Ne kívánd, hogy az események úgy alakuljanak, ahogy te szeretnéd. Inkább a kívánságaidat szabd hozzá az események alakulásához, meglátod, nyugodt lesz életed folytatása. (Epiktétosz)

65. Minden emberben van valami jó. (Arisztotelész)

66. A szerelem mindent legyőz. (Vergilius)

67. A szerelemnek megvan az a baja, hogy benne harc és béke örökké változik. (Horatius)

68. Derék ember is, meg nagyon gonosz ember is, kevés van, s a legtöbb ember a kettő között van. (Platón)

69. A legtöbb ember rossz bíró a maga dolgában. (Arisztotelész)

70. Jól alszik az, aki nem érzi, milyen rosszul alszik. (Publilius Syrus)

71. Mit ér az egész környék csendje, ha szenvedélyeink üvöltenek? (Seneca)

72. Nincs, aki ne lenne elég ahhoz, hogy ártson. (Seneca)

73. Nyugodt víztől is irtózik a hajótörött. (Ovidius)

74. Az emberi természet olyan, hogy mindennél jobban szereti azt, ami elveszett: annyira visszasóvárogjuk azt, amit elvesztettünk, hogy sokkal kevésbé becsüljük meg azt, amink megmaradt. (Seneca)

75. Természettől fogva inkább fegyelmezetlenek vagyunk, mint rendszeretőek. (Arisztotelész)

76. Akiket megvetünk, azok előtt nem szégyelljük magunkat. (Arisztotelész)

77. Mindannyiunknak gyönyörűsége telik a suttogva elmondott és gyanúsítgatással átszótt pletykákban. (Lukianosz)

78. Nem egyformán szégyelljük magunkat az ismerősök és az ismeretlenek előtt. Az ismerősök előtt a valóban gyalázatos tetteinket szégyelljük, az ismeretlenek előtt pedig azokat, amiket a közvélemény elítél. (Arisztotelész)
79. Az emberek vetekednek egymással abban, hogy a másik ellen áskálódjanak és eltiporják, azért viszont, hogy derék ember legyen, nem küzd szinte senki. (Szinópei Diogenész)
80. Oda kell figyelniük ellenségeinkre, mert ők az elsők, akik felfedezik hibáinkat. (Antiszthenész)
81. Egy igen bánatos irigykedőhöz Bión az alábbi szavakat intézte: "Nem tudom, hogy vajon teveled történt-e valami rossz, vagy másvalakivel valami jó" (Diogenész)
82. A szerencsétlenség közelebb hozza egymáshoz az embereket. (Arisztotelész)
83. A műveltség jó sorsban ékesség, balsorsban menedék. (Arisztotelész)
84. Az ostoba elsőnek mond véleményt. (Cicero)
85. Legyen a belső mindig kétszer annyi, mint a külső mindenestől. Némelyeknek csak homlokzatuk van, mint a befejezetlen házaknak, amelyek továbbépítésére már nem volt pénz: a bejárat palotát mutat, a lakás vityillót... (Gracián)
86. Soha ne büszkélkedj a más kiválóságával! Ha a ló büszkélkedve azt mondaná: "Szép vagyok", - még el lehetne viselni. Te azonban, mikor büszkélkedve kijelented, hogy szép lovad van, lásd be: a ló kiválóságával büszkélkedel. Hát mi a tied tulajdonképpen? - A saját képzeteid használata: ha a képzeteidet a természet elveinek megfelelően használod, büszke lehetsz. Ebben az esetben legalább a saját kiválósággoddal büszkélkedel. (Epiktétosz)
87. Rövid az igazság szava, a hazugság beszéde hosszú. (Caecilius)
88. Ahol okosság kell, ott erőszak mit sem ér. (Hérodotosz)
89. Csúnya dolog, ha az élet lelkedet már megtörte, tested pedig még fürge. (Marcus Aurelius)
90. Jegyezd meg: ha trágár alak van a jó barátok között, szükségképpen más is bemocskolja magát, aki vele tölti az idejét, még akkor is, ha különben tiszta lelkű. (Epiktétosz)
91. Élete során az ember gyakran attól fél amitől nem kellene, vagy nem úgy fél, ahogy kellene, vagy nem akkor amikor kellene. (Arisztotelész)
92. Azt dicsérd az emberben, amit sem elragadni, sem adni nem lehet, ami az ő tulajdona. Kérded, mi az? A lélek, s a lélekben tökéletességre jutott értelem. (Seneca)
93. A legnagyobb hatalom, önmagunknak parancsolni. (Seneca)

94. Bármit akarsz mondani, mielőtt másnak mondanád, előbb mondd magadnak. (Seneca)

95. Mindenki bölcsebb, ha mások baját kell megítélni, mintha a saját ügyét. (Euripidész)

96. A végrendelkezők halál utáni óhajaiból következtetni lehet az életükre is. (Lukianosz)

97. Mindenki szeretné megérni az öregséget, de ha elérte, szidja. (Cicero)

98. Hamarabb eljön az, amitől félsz, mint amit remélsz. (Publilius Syrus)

99. "Rosszul él, aki mindig csak élni kezd" - mondja Epikurosz. Győződj meg róla, hogy úgy igaz, ahogy írom: bizonyos pillanatok elragadnak tőlünk, másokat elcsennek, ismét mások meg elfolydogálnak.

A legrútabb veszteséget mégis a nemtörődomség okozza. S figyeld csak meg jól, az élet legnagyobb része elillan, ha rosszul cselekszünk, nagy része, ha semmit sem cselekszünk, s az egésze, ha mindig mást cselekszünk.

Kit tudsz megnevezni, aki az időnek valamelyest értéket tulajdonít, aki megbecsül egyetlen napot, aki feléri ésszel, hogy naponta meghal? Tévedés ugyanis, ha azt hisszük, hogy a halál még távol van tőlünk: nagy része már el is hagyott bennünket. Ami életünkből mögöttünk van, az már a halál kezébe került. Cselekedj hát, Lucilius, úgy, ahogy írod is: markolj meg minden órát.

Tedd rá kezed a mára, és kevésbé fogsz függeni a holnaptól. (Seneca)

100. Aki házukba lép, inkább bennünket csodáljon, mint bútorainkat. (Seneca)

101. Minél nagyobb a jólét, annál könnyebben felborulhat. (Arisztotelész)

102. Az élet, ünnepnapok nélkül, hosszú út, vendégfogadók nélkül. (Démokritosz)

103. Sokat, vagy jól beszélni, két külön dolog. (Szophoklész)

104. Az igazságos ember, az igazságtalannal szemben általában a rövidebbet húzza. (Platón)

105. Aki vétkezik, maga ellen vétkezik, aki igazságtalan, magával szemben igazságtalan, hiszen önmagát teszi gonosszá.
(Marcus Aurelius)

106. Jellemtelen ember vonzódását megnyerni, csak jellemtelen úton lehet. (Seneca)

107. Akkora ereje van a becsületességnek, hogy még az ellenségeinkben is szeretjük. (Cicero)

108. Azért kell enned, hogy élj, és nem azért kell élned, hogy egyél. (Rhetorica ad Herennium)

109. Az emberi lét csekélységet kíván, de a képzelgés, mérhetetlenül sokat. (Seneca)

110. -Így érvel az ostoba: ez a föld, ez az otthon, az enyém; ezek itt a gyermekeim. Íme minden együtt van, hogy teljes legyen a boldogságom - mondta Buddha a tanítványainak.

Hallgatói megkérdezték:

- Miért ostoba az efféle gondolkodás?

- Mert aki ezt mondja, az azt sem érti, hogy még ő maga sem a saját tulajdona. Valójában semmit sem birtoklunk, csak őrizzük egy ideig. Aki képtelen a dolgokat továbbadni, azt a dolgok birtokolják. Bármilyen legyen a kincs, úgy tartsd a kezében, mintha vizet markolnál. Ha nem így teszel, és ha tenyeredbe zárod, összenyomod. Ha magadhoz láncolod, a lényegétől fosztod meg. Tartsd szabadon, és örökre a tiéd marad. Ez az igazi boldogság! (Buddha)

111. Nem az a szegény, akinek csak kevese van, hanem aki többre vágyik. (Seneca)

112. Ha természetes módon élsz, sosem leszel szegény, de ha a képzelgések szerint, sosem leszel gazdag. (Epikurosz)

113. Jónak lenni nem annyit jelent, mint bűnt el nem követni, hanem nem is akarni azt. (Démokritosz)

114. Nem csak a testnek, de a morálnak is egészséges környezetet kell kiválasztanunk. (Seneca)

115. Ne hagyd magadat meggyőzni arról, hogy az boldog, aki körül sokan nyüzsögnek. (Seneca)

116. Bárcsak oly könnyen megtalálhatnám az igazat, mint amilyen könnyen cáfolom a hamisat! (Cicero)

117. Szoktasd magadat hozzá, hogy más beszédére a legpontosabban figyelsz, szinte helyezd át magad a beszélő lelkébe. (Marcus Aurelius)

118. Szószátyár ember ellen ne akarj küzdeni szóval. Mindnyájunk adománya a szó, keveseké az okosság. (Cato)

119. Nem világos-e hogy az önismeret az ember legnagyobb hasznára, az önámítás ellenben a legnagyobb kárára szolgál? (Xenophón)

120. Rossz tanújuk az embereknek a szemük és a fülük, ha barbár lelkük van. (Hérakleitosz)

121. A tudomány gyökerei keserűek, de a gyümölcsei édesek. (Arisztotelész)

122. Tudni annyi, mint mindent sajátunkká tenni, nem függeni a példától, és nem sandítani vissza a mesterre. (Seneca)

123. A műveltség megszerzéséhez három dologra van szükség: természeti adottságra,

tanulásra és gyakorlásra. (Arisztotelész)

124. Amikor az athéni piacon az áruk roppant tömegét szemlélte Szókratész, gyakran ezt mondta magában: "Mennyi mindenre nincs szükségem". (Diogenész)

125. Arra a kérdésre, hogy miként viselkedjünk barátainkkal szemben, Arisztotelész a következőt felelte: "Úgy, ahogyan mi szeretnénk, hogy ők viselkedjenek velünk szemben". (Diogenész)

126. Még mindig jobb fölöslegeseket tudni, mint semmit! (Seneca)

127. Aki jót tett, hallgasson. Beszéljen róla az, aki kapta. (Seneca)

128. Egy fecsegő embernek a sztoikus Zénón a következőt mondta: "Azért van két fülünk és egy szánk, hogy többet hallgassunk, mint beszéljünk". (Diogenész Laertiosz)

129. A buta ember minden szóra magánkívül van. (Hérakleitosz)

130. Jobban kell emlékeznünk a jótettekre mint a rosszakra; a kapott javakra jobban, mint az adottakra. (Arisztotelész)

131. Bizonyos tekintetben mindenki maga felelős a lelki alkata kialakulásáért. (Arisztotelész)

132. Mégiscsak rajtunk múlik, hogy derék emberekké legyünk-e, vagy hitványak. (Arisztotelész)

133. Elárulom neked, mi csíhol szeretetet orvosszerek nélkül, füvek nélkül, mindenféle varázsszerek nélkül: ha azt akarod, hogy szeressenek: szeress! (Hérakleitosz)

134. Szolón, amikor megkérdezték tőle, hogy az emberek miként követhetnék el a legkevesebb jogtalanságot, a következőt felelte: "Ha azok, akiket nem ért jogtalanság, épp úgy sértve éreznék magukat miatta, mint akiket jogtalanság ért". (Diogenész)

135. Szégyenletes dolog, ha nem tudjuk viszonyozni a jó tetteket úgy, mint a rosszakat. (Szókratész)

136. Példa nélkül semmit sem lehet helyesen tanulni vagy tanítani. (Columella)

137. Gyermekeinknek örökségül tisztességérzetet és ne aranyat hagyjunk. (Platón)

138. Ha erős vagy, légy szelíd, hogy a környezeted inkább tiszteljen, mint féljen tőled. (Khilón)

139. Soha ne nyomja el az álom fáradt szemeidet, mielőtt a nap művét háromszor el nem gondoltad: mit mulasztottál, mit tettél, milyen szent kötelességet nem teljesítettél. (Püthagorasz)

140. Akinek van gondolata, van hozzá szava is; de akinek szava van, még nem kell, hogy gondolata is legyen. (Kung fu-ce)
141. Amit nem akarsz magadnak, azt ne tedd soha mással. (Kung fu-ce)
142. Nem lehet kétszer ugyanabba a folyamba lépni. (Hérakleitosz)
143. Aki másokat ismer okos. Aki önmagát ismeri bölcs. Aki másokat legyoz erős, aki önmagát legyozó hős. (Lao-ce)
144. Aki kapni akar, tanuljon meg adni. (Lao-ce)
145. Nem azt kell keresni, hogy ki mondta, hanem hogy igaz-e vagy sem. (Szókratész)
146. Semmisem történik vaktában, hanem minden értelmes okból és szükségszerűség folytán. (Leukipposz)
147. Ez igaz: embert egyedül az idő mutatja meg, míg a hitványra első percben ráfigyelsz. (Szophoklész)
148. Sok van mi csodálatos, de az embernél nincs semmi csodálatosabb. (Szophoklész)
149. A barátság egy lélek, mely két testben lakozik. (Arisztotelész)
150. Azzal, ha te sohasem vizsgálod, hogy ki milyen ősök sarja, ha lelke nemes, - bölcsek módjára cselekszel. (Cato)
151. A vágy és a harag a legrosszabb tanácsadók. (Ovidius)
152. Ne vitázz arról, ami világos, mint a nap. (Erasmus)
153. Mi lehet kellemesebb, mint egy olyan barát, akivel úgy mersz társalogni, mint önmagaddal? (Seneca)
154. Mindig tud adni, akinek szíve szeretettel van teli. A szeretethez nem kell teli erszény! (Ágoston)
155. Óvakodjatok attól, aki távol lévő barátját ócsárolja. (Horatius)
156. Nod, ha derék asszony, hadd bátran járnia a nyelvét. Nagy baj, ha sem ő hallgatni, sem te túrni nem tudsz! (Cato)
157. Hitvány ember a közönséges szerető, aki inkább a testet, mint a lelket szereti. Az ilyen szerető nem állhatatos, mivel nem állandó az sem, amit szeret. Mihelyt ugyanis a test virágzása megszűnik - márpedig ő ezt szerette - könnyen odébbáll, szégyent hozva sok beszédére és ígéretésére. (Platón)

158. Sajnálom azt, aki szép szavakkal hazudik. Miért nem igazra használja szép száját? (Euripidész)

159. A gyógyulni akarás a gyógyulás része. (Seneca)

160. A bölcsesség nem állomás, ahová egyszer megérkezel. A bölcsesség maga az út; a te bölcsességed az, ahogyan utazol rajta. Aki túl sebesen vágtat, nem látja a tájat. (Tatiosz)

161. Amit magadnak nem kívánsz, azt ne tedd az embereknek. (Konfuciusz)

162. Ne külső szépségeddel tündökölj, hanem tetteid legyenek szépek. (Thalész)

163. Vannak tulajdonságok, amelyek hiába születnek velünk, a szokás, megváltoztatja őket; mert vannak olyanok, amelyek természettől fogva két irány között ingadoznak és a szokás folytán rosszabbak, vagy jobbak lesznek. (Arisztotelész)

164. A bölcsesség legfőbb tiszte és tanújele, hogy a szavak és a tettek összecsengenek. (Seneca)

165. Nem az a boldogabb, akit a szerencse minden kegyével elhalmoz, hanem az, aki semmiben sem szorul rá. (Seneca)

166. A hazug embernek akkor sem szoktunk hinni, ha igazat mond. (Cicero)

167. Semmilyen szél nem kedvez annak, aki nem tudja, milyen kikötőbe tart. (Seneca)

168. A szerelem üldözi azt, ami elillan, és elfordul attól, ami kínálja magát. (Kallimakhosz)

169. A szerelmesek civódásai erősítik a szerelmet. (Terentius)

170. Minden művészet, a természet utánzása. (Seneca)

171. Az ember hasonlónak válik ahhoz, amiben gyönyörködik. (Platón)

172. Amint a színjátékban, úgy az életben sem az a fontos, hogy milyen soká, hanem, hogy helyesen szerepeltél-e. (Seneca)

173. Sose várd a jövőtől, miként a bolond várja a folyóparton, hogy a víz lefolyjon egyszer. Mert a folyó, akárcsak az élet, örök, miközben pillanatról pillanatra más és más víz folyik le medrében. (Szókratész)

174. Minden barát jóindulatú, de nem minden jóindulatú ember, barát. (Arisztotelész)

175. Senki sem azért szereti hazáját, mert nagy, hanem azért, mert az övé. (Seneca)

176. Jobb a keselyűk, mint a hízelgők közé kerülni, mert az előbbiek csupán a holtakat, az

utóbbiak viszont az élőket falják fel. (Antiszenész)